

CROPACIANA

Carmina Caspari Cropacii modulis musicis aptata. 1560–1562

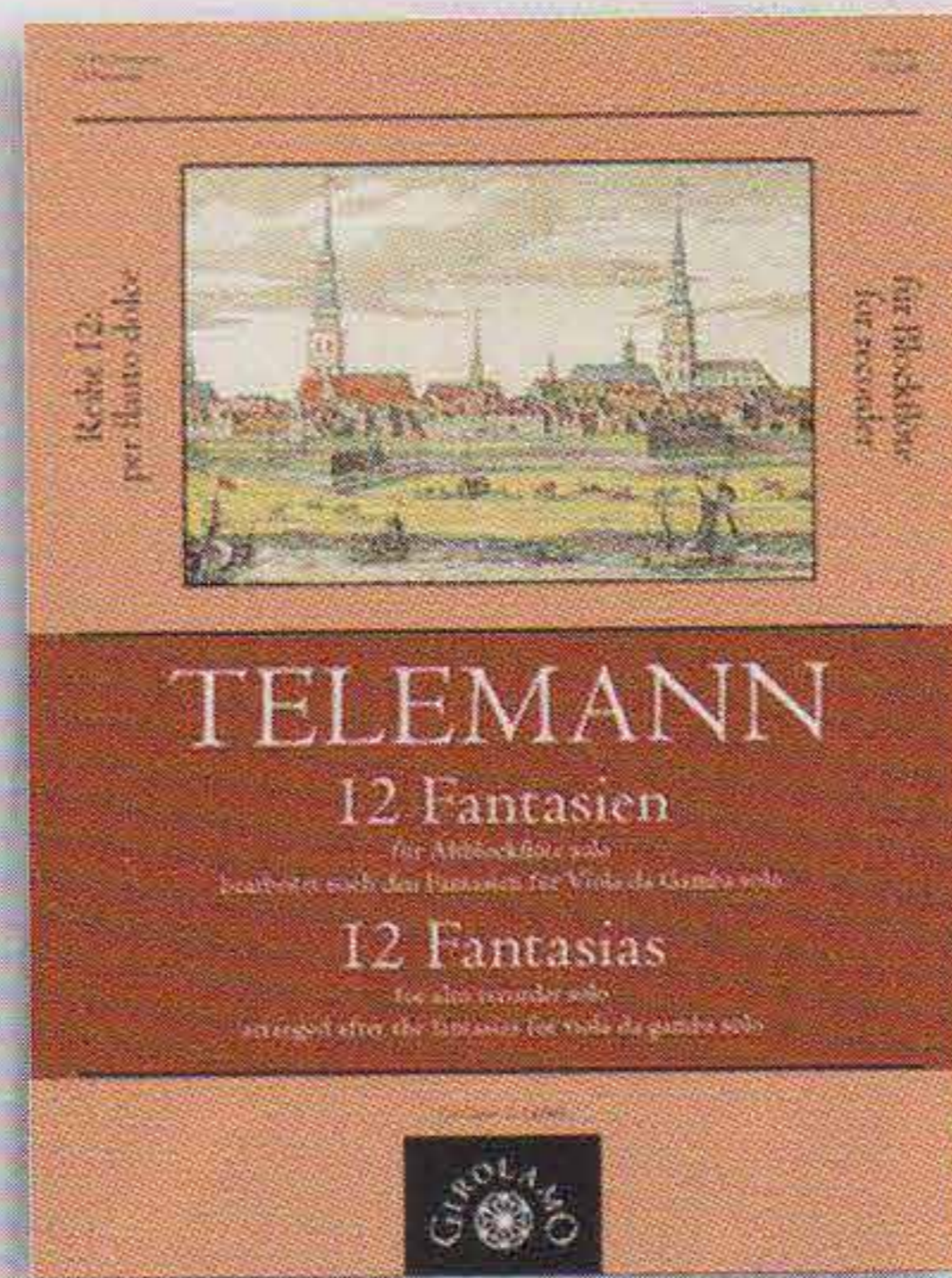
Editoři Petr Daněk a Marta Vaculínová, KLP – Koniasch Latin Press, Praha 2018, 92 s. + šest příloh, ISBN 978-80-87773-51-2

Tzv. dlouhé 16. století bylo v českých zemích obdobím relativního klidu, který umožnil jak nebývalý hospodářský rozkvět, tak velký rozkvět vzdělanosti a umění. Multikonfesní prostředí navíc vytvářelo příhodné podmínky k prolínání různých tradic a pohledů, což se projevovalo i v tvorbě početných humanistických vzdělanců. Jedním z nich byl i plzeňský rodák **Kašpar Cropacius** (1539–1580). První vzdělání získal na partikulární škole v Plzni, následně pak studoval na latinské škole v saském Cvikově. Po krátké přestávce, kterou strávil pobytem v Praze, pokračoval ve studiích, tentokrát na vídeňské univerzitě. Už zde se stal známý díky svému básnickému umění a v roce 1560 získal titul *poeta laureatus*. Do Plzně se navrátil roku 1563 a oženil se s Magdalenou z Brodčovic. Sňatkem s bohatou vdovou získal dobré zajištění a postavení, takže se věnoval správě rodinného

jmění a zasedal rovněž v plzeňské městské radě. Poezii však neopustil a věnoval se jí i nadále. Ke konci jeho života došlo k vyostření náboženské situace v Plzni, kvůli čemuž musel Kropáč jako nekatolík město opustit a usadil se ve Stříbře, kde je také pohřben. O hodnotě Cropaciových textů vypovídá také skutečnost, že si je ke zhudebnění vybrali i významní skladatelé ve službách císařského dvora. V roce 1560 například kapelník Maxmiliána II. Habsburského *Jacobus Vaet* (1539–1567) text *Qui operatus est Petro in apostolatu*, jako šestihlasý kánon. Ten byl vytištěn na kvalitním pergamenovém listu, kolorovaný a nesl dedikaci Maxmiliánovi, tehdy ještě českému králi a rakouskému arcivévodovi. Následujícího roku 1561 pak Cropacius nechal v Norimberku vytisknout sborník *Epithalamia* k příležitosti svatby svého bratra Jana Kropáče s Annou Rajskou z Dubnice. Ten obsahuje dvě gratulační básně, *Quos Deus et concors thalamo mens iunxit in uno* od Cropacia a *Quem tibi delgit sponsum Deus ipse* od polského básníka Stanislawa Borka v pětihlasém zhudebnění *Michaela de Buissons* († asi 1570), jenž byl dvorním hudebníkem císaře Ferdinanda I. Poslední dnes známé zhudebnění Cropaciových veršů obsahuje sbírka *Novus thesaurus musicus* (1568), kde se nachází šestihlasé moteto dalšího z dvorních hudebníků Ferdinanda I. *Christiana Hollandera* (asi 1510/1515–1589) *Nobile virtutum culmen*. To bylo určené patrně pro oslavy Maxmiliánovy korunovace uherským králem. Právě tyto skladby jsou zpracovány v edici, již připravili **Petr Daněk** a **Marta Vaculínová** v nakladatelství KLP – Koniasch Latin Press. Ta sestává z obsáhlého komentáře, který obsahuje i edici a překlady

Cropaciových básní, a to včetně těch, k nimž nejsou známa zhudebnění. Hlavní část pak tvoří samotná notová edice. Ta je zpracována notograficky velmi přehledně a typograficky dobře čitelným fontem provedený text přispívá k využití pro hudební provozování. Důležitou součástí jsou však také kompletní faksimile všech editovaných skladeb, které se nacházejí jam přímo v samotné publikaci (Hollander), tak i ve formě volně vložených příloh (grafický list s Vaetovým kánonem a hlasové knihy Buissonsových *Epithalamia*). Pro vědeckou obec je pak užitečnou pomůckou rejstřík, který součástí odborných hudebních edic obvykle nebývá. Publikace je cenným příspěvkem k aktuálnímu poznání a recepci jak samotné Cropaciovovy tvorby, tak i českého humanistického prostředí na počátku šedesátých let 16. století.

LUKÁŠ M. VYTLAČIL

GEORG PHILIPP TELEMANN

12 Fantasien für Altblockflöte solo

bearbeitet nach den Fantasien für Viola da Gamba von Monika Mandelartz, Girolamo Musikverlag, Celle 2017, 31 s. ISMN 979-0-50084-077-0

Soubor dvanácti sólových fantasií pro flétnu bez doprovodu od jednoho

z velikánů německého baroka, hudebního skladatele **Georga Philippa Telemanna** (1691–1767), patří mezi kmenový a velmi často vyhledávaný repertoár nejen u hráčů na příčnou flétnu, ale v transpozici i u hráčů na flétnu zobcovou. Podobné cykly sólových fantasií však Telemann věnoval například také houslím či viole da gamba. Posledně jmenované fantasie pro gambu vyšly tiskem poprvé v polovině třicátých let 18. století. V roce 2017 německé nakladatelství Girolamo Musikverlag publikovalo transkripci celé sbírky pro altovou zobcovou flétnu (katalogové číslo G 12.049), kterou zpracovala **Monika Mandelartz**. Pro hráče na zobcovou flétnu se tím otevírá nová vítaná možnost obohacení našeho repertoáru o další hudebně kvalitní a technicky exponovanou sbírku z doby německého pozdního baroka. Fantasie jsou kompozičně propracované a hudebně velmi nápadité, jak to ostatně většina z nás zná právě z „flétnových“ fantasií. Shodný je v zásadě i použitý kompoziční model, protože se každá fantasie skládá ze dvou až tří vět. Telemann v nich pracuje s pestrou paletou stylových prvků od italské melodičnosti přes typicky francouzské idiomy až po imitaci polyfonních technik. Samotná edice je připravena velmi kvalitně jak po stránce ediční a typografické, tak i tiskovým provedením. Notovanou část doplňuje krátký doslov v německém a anglickém jazyce, což podtrhuje primární zaměření publikace pro potřeby provozovací praxe. Transkripci dvanácti fantasií, původně určených pro violu da gamba, tedy mohou vřele doporučit k pozornosti všem kolegům, pro které bude tato sbírka jistě přínosným obohacením koncertního i pedagogického repertoáru.

LUKÁŠ M. VYTLAČIL